

**Międzynarodowa konferencja
Ewolucja i zróżnicowanie ryb chrzęstnoszkieletowych
Warszawa, 28.07–2.08. 2008**

W dniach 28.07–02.08. 2008 w Polsce odbyła się międzynarodowa konferencja badaczy kopalnych ryb chrzęstnoszkieletowych pt. *Ewolucja i zróżnicowanie ryb chrzęstnoszkieletowych (Evolution and diversity of chondrichthyans)*. Zorganizowana została przez Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Instytut Nauk Geologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego. Wzięło w niej udział 4 badaczy polskich i 32 naukowców zagranicznych ze wszystkich kontynentów, poza Antarktydą. W czasie sesji naukowych w Warszawie wygłoszono 22 odczyty i pokazano 16 posterów. Siedem referatów dotyczyło rekinów paleozoicznych i mezozoicznych, w 5 wystąpieniach omówiono rekiny kenozoiku, a pojedyncze prezentacje odniosły się do płaszczyk, chimery i ewolucyjnego zróżnicowania mechanizmu chwytania pokarmu przez ryby. Do ciekawszych wystąpień należał referat Susan Turner i Randalla F. Millera dotyczący zębów *Protodus jexi* z dolnego emsu Kanady. Chociaż najstarsze zęby chrzęstnoszkieletowych znane są z pogranicza syluru i dewonu, to zęby opisywanego gatunku różnią się od innych zębów dolnodewońskich stosunkowo masywnym, ostrym wierzchołkiem, z delikatnie ząbkowanymi krawędziami. Fakt ten sugeruje, że był to już aktywny drapieżnik (lub padlinożerca) polujący na inne ryby. Michał Ginter przedstawił analizę zębów frańskich rekinów o wielu delikatnych wierzchołkach, interpretowanych przez niego jako zęby służące do filtracji pokarmu. Małgorzata Bieńkowska i Andrzej Radwański zaprezentowali kilka gatunków rekinów z łupków menilitowych Karpat, nieznanymi wcześniej z tego obszaru. Unikalne znalezisko znakomicie zachowanej czaszki dolnotriasowego rekina, zbadanej dzięki tomografii komputerowej okazy, omówili Raoul J. Mutter i Andrew G. Neuman. Znaleziska górnodewońskich rekinów z Iranu opisali irańscy paleontolodzy we współpracy z M. Ginterem. Blok 3 referatów oraz poster o polskich ptychodontach w wykonaniu Roberta Niedźwiedzkiego był poświęcony hybodontom i ptychodontom oraz ich pochodzeniu. Żywe dyskusje toczyły się także w kuluarach podczas specjalnej sesji dyskusyjnej. Artykuły napisane przez uczestników ukazały się w *Acta Geologica Polonica* (vol. 58, 2) oraz *Ichthyolith Issues Special Publication* (11/2008).

W czasie konferencji zaprezentowano unikalną i cieszącą się wielkim zainteresowaniem kolekcję Hermanna Trautscholda (1817–1902), obejmującą rekiny dolnokarbońskie spod Moskwy (lokalizacja Miaczkowa) oraz ryby pancerne, fałdopłetwe, trzonopłetwe i dwudyszne z dewonu okolic rzeki Sjas, wpadającej do jeziora Ładoga. Kolekcja pochodzi z przedwojennych zbiorów Instytutu Geologiczno-Paleontologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego i obecnie jest przechowywana w Zakładzie Paleozoologii

Ryc. 1. Michał Ginter objaśnia budowę karbonu dolnego w Czatkowicach

logii UW., którego pracownicy uprzejmie zgodzili się udostępnić swe zbiory na czas konferencji, a Ewa Świdnicka z tego zakładu przygotowała opisy okazów. Dodatkowo pokazano kolekcję czaszek ryb *Saurichthys* ze zbiorów ING UW. oraz zębów mezozoicznych rekinów z kolekcji R. Niedźwiedzkiego, w tym zespół zębów *Ptychodus latissimus* z turonu Opola, pochodzący od jednego osobnika. W Muzeum Geologicznym WG UW zaprezentowano wystawę górnodewońskich ryb pancernych, zebraną przez Piotra Szreka przede wszystkim w górnym poziomie wapieni typu Kellwasser w Płuckach koło Łagowa. Uczestnicy spotkania zwiedzili także ekspozycję mongolskich dinozaurów oraz fauny górnotriasowej z Krasiejowa w Muzeum Ewolucji Polskiej Akademii Nauk.

W dniach 31.07–2.08. odbyła się wycieczka terenowa, w trakcie której pokazano stanowiska znane m.in. z występowania szczątków ryb chrzęstnoszkieletowych: Płucki, Wietrznia, Czatkowice (ryc. 1), Dębnik, Żyglin, Głanów, Julianka. W Głanowie zapoznaliśmy się też ze zbiorami paleontologicznymi miejscowego gospodarza pana Leszka Wojciechowskiego i jego syna Kamila (studenta AGH); zbiory pochodziły z Głanowa i najbliższych okolic. Podczas wycieczki odwiedzono także jedyne polskie muzea paleontologiczne zbudowane na miejscu odkryć paleontologicznych: w Bałtowie i Krasiejowie. Dodatkowo zaprezentowano grupie badaczy formy krajobrazowe Ojcowskiego Parku Narodowego, zabytki Krakowa (szczególnie zainteresowanie wzbudziły liczne amonity jurajskie w ścianach kamienic), panoramę Gór Świętokrzyskich z Góry Zamkowej w Chęcinach oraz Klasztor Jasnogórski.

Robert Niedźwiedzki & Michał Ginter